
OVER DE GRENZEN

I-ACT - de eerste ervaringen

Koen Westen, SPV en Docent HBO-Verpleegkunde.

Als enthousiaste docent van Avans Hogeschool werd ik gevraagd om een delegatie Indonesische docenten college te geven over de psychiatrische hulpverlening in Nederland. Na eerdere leerzame ervaringen met de psychiatrische hulpverlening in verschillende culturen, leek dit mij een mooi moment om ook zo'n leerzame ervaring te verzorgen voor overzeese collega's. Dit was een goede gelegenheid om een werkzame behandelmethode over te dragen ten behoeve van een doelgroep waar ik me bij betrokken voel. Mijn enthousiasme bleek aanstekelijk en als deskundige op het gebied van Assertive Community Treatment werd ik gevraagd deze methodiek te komen introduceren in het drukke en chaotische Surabaya in Oost-Java.

In de eerste kennismaking met de stad Surabaya werden mij de erbarmelijke omstandigheden, waarin dakloze chronisch psychotische patiënten werden opgesloten, duidelijk. Dit was de doelgroep waarvoor ACT ooit is ontwikkeld. Bij mij groeide de motivatie om voor hen "iets" te kunnen betekenen. Met deze beelden op mijn netvlies wilde ik meer dan alleen kennis overdragen. Niet alleen voor deze doelgroep zou ik spreken. Ook voor de vele als "schizofreen" gediagnosticeerde patiënten met een ernstige verstandelijke beperking, die door de familie waren verstoten of de in kooien opgesloten bedelaars en prostituees, zou een andere benadering de levensomstandigheden kunnen verbeteren. Hier was dus voor mij de mogelijkheid om te spreken over evidence-based behandelvormen, cliëntgericht werken en een hoopvolle, empatische benadering.

In samenspraak met onze partner Airlangga University werd een plan de campagne gemaakt. De eerste explorerende reis was reeds achter de rug en de tweede tocht naar Surabaya zou als doel krijgen om de bekendheid met ACT te verzorgen bij verschillende psychiatrische instellingen. Ter afsluiting zou ik als keynote speaker gaan spreken op een internationale conferentie. Al met al was dit een aardige basis, waarmee zou kunnen worden overgegaan tot de implementatie van ACT op Java.

Ondanks de zeer "flexibele" tijden en wisselende onderwerpen is het gelukt om de planning aan te houden. Zelfs de stringente hiërarchische regels binnen de instellingen leidden niet tot al te veel verwarring en onrust. Soms is "ja" nu eenmaal "nee" en andersom, al zou het herkennen van die momenten wel voor de nodige transparantie kunnen zorgen. Indonesische studenten blijken te beschikken over een immense dosis geduld en wachten rustig af wat er gedurende de dag aangeboden zal gaan worden. Dat kan dan dus ook een gastcollege over ACT zijn. Het omgaan met tijd als vloeibaar begrip blijft een boeiende bezigheid als westerling.

Na de internationale conferentie heb ik kort mijn ervaringen beschreven:

"De aankondiging van mijn presentatie in de warme conferentieruimte van het hotel, was een, in Bahasa-Engels uitgesproken samenvatting van mijn CV, waarbij mijn mobiele telefoonnummer en het trainen van de voetbalkwaliteiten van de meisjes B1 niet werden overgeslagen. Dit vormde het startsein voor een even serieuze als komische presentatie over ACT."

"De opening van mijn presentatie was hoopvol en empathisch te noemen. De zaal reageerde aandoenlijk op één van mijn trouwfoto's en was enthousiast over de naam I-ACT, Indonesian ACT. Dit vanwege de vergelijking met een I-Phone en niet, zoals gepland, vanwege mijn tweede uitleg over het actief handelen van een individu in teamverband. De interactie bleef echter actief bestaan gedurende mijn verhaal. Al snel werden er allerlei vragen gesteld. Uit de vragen bleek dat men de ACT-methode klakkeloos accepteerde en vooral benieuwd was naar het gebruik bij andere doelgroepen. Vanuit hun eigen achtergrond werden ideeën geopperd om ACT in te zetten voor bedelaars en prostituees of voor mensen met HIV/AIDS of een post-partum psychose."

Onze westerse methode bleek vooral een efficiënte manier te zijn om financiën te kunnen genereren voor hun specifieke patiëntenpopulatie. Na alle culturele verschillen bleek deze pragmatische handelswijze, in een grotendeels corrupte economie, nog het meeste met mij te doen.

Later vroeg ik me dan ook af of ik mijn doel, om "iets" te betekenen voor een complexe doelgroep, had bereikt. ACT gaat door enthousiaste en betrokken hulpverleners ingezet worden om geld te verkrijgen voor verschillende noodlijdende doelgroepen, waarbij echter niet bekend is of de methode voor deze doelgroepen werkzaam is. Daarnaast is er nog de vraag hoe en of men ACT daadwerkelijk gaat inzetten.

Hopelijk bieden de intensieve contacten van mijn werkgever met Airlangga University de mogelijkheid om de verspreiding en inzet van ACT te monitoren. Duidelijk is in ieder geval dat voor mijn ogen ACT daadwerkelijk is overgegaan in I-ACT.